

МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРОЕКТ ДЛЯ  
ЗАМОВНИКА

20  16

# НОВАЯ ШКОЛА

ПРОСТОР  
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ  
МАГНИТОВ





## ЗМЕСТ

ПРА ДАКУМЕНТ	4
УСТУПНАЕ СЛОВА МІНІСТРА _____	5
АБГРУНТАВАННЕ ЗМЕНАЎ _____	6
МЭТА НОВАЙ ШКОЛЫ _____	7
ФОРМУЛА НОВАЙ ШКОЛЫ _____	9
1 // КЛЮЧАВЫЯ КАМПЕТЭНЦЫІ ДЛЯ ЖЫЦЦЯ _____	12
2 // ПЕДАГОГІКА ПАРТНЁРСТВА _____	16
3 // МАТЫВАВАНЫ НАСТАЎНІК _____	18
4 // АРЫЕНТАЦЫЯ НА ВУЧНЯ _____	19
5 // ВЫХАВАННЕ НА КАШТОЎНАСЦЯХ _____	21
6 // НОВАЯ СТРУКТУРА _____	22
ПАЧАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ _____	23
БАЗАВАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ _____	24
ПРОФІЛЬНАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ _____	25
7 // АЎТАНОМІЯ ШКОЛЫ І ЯКАСЦЬ АДУКАЦЫІ _____	27
8 // СПРАВЯДЛІВАЕ ФІНАНСАВАННЕ І РОЎНЫ ДОСТУП _____	29
РЭФОРМА НА ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ _____	30
ПЕРШАЯ ФАЗА (2016—2018 рр.) _____	31
ДРУГАЯ ФАЗА (2019—2022 рр.) _____	32
ТРЭЦЯЯ ФАЗА (2023—2029 рр.) _____	32
ЯК ДАЛУЧЫЦЦА _____	34

## ПРА ДАКУМЕНТ

---

Дасылайце свае заўвагі  
групе складальнікаў  
дакумента да 20.09.2016  
на электронны адрас:  
novashkola@mon.gov.ua

Больш за тры гады доўжыўся публічны дыялог аб стратэгіі зменаў у адукацыі Украіны. Дзесяткі дыскусій адбыліся на пляцоўцы парламенцкага Камітэта з пытанняў навукі і адукацыі, а пасля — Міністэрства адукацыі і навукі Украіны.

Адкрытасць была беспрэцэдэнтнай. Далучыліся прадстаўнікі ўсіх зацікаўленых групаў — педагогаў, бацькоў, працадаўцаў, палітычных сілаў і органаў улады, незалежныя эксперты, міжнародныя арганізацыі.

У чэрвені 2016 года праведзеныя некалькі фокус-групаў з рознымі мэтавымі аўдыторыямі: вучнямі, настаўнікамі, бацькамі, дырэктарамі школ, прадстаўнікамі раённых упраўленняў адукацыі.

У выніку шматлікіх дыскусій, часам вельмі вострых, з'явіўся праект новага базавага Закону "Аб адукацыі". Зараз гэты дакумент чакае паўторнае першае слуханне ў Вярхоўнай Радзе Украіны (*законапраект № 3491-д ад 04.04.2016*). Ён вызначыць асноўныя змены ў дашкольнай, агульнай сярэдняй, прафесійнай, вышэйшай адукацыі, а таксама ў адукацыі дарослых.

Гэты дакумент — Канцэптальныя асновы рэфармавання сярэдняй адукацыі «Новая ўкраінская школа» — простае мовай тлумачыць ідэалогію зменаў, якія будзе рэалізоўваць падрыхтаваны законапраект.

Мэта дакумента — зацікавіць ідэяй рэфармавання адукацыі як мага шырэйшыя колы. Бо рэформа адукацыі павінна быць падтрымана і настаўнікамі, і бацькамі, а таксама бізнэсам, мясцовымі ўладамі і ўсімі тымі, каго адукацыйная праблематыка тычыцца непасрэдна.

Пры падрыхтоўцы Канцэптальных асноваў улічваліся «Канцэпцыя развіцця адукацыі Украіны на перыяд 2015-2025 гадоў», падрыхтаваная Стратэгічнай кансультацыйнай групай «Адукацыя» ў рамках супольнага праекту Міжнароднага фонду «Відроджэння» і дабрачыннага фонду «Інстытут развіцця адукацыі», а таксама «Канцэпцыя сярэдняй агульнаадукацыйнай школы Украіны» Нацыянальнай акадэміі педагогічных навук Украіны, «Візія новай украінскай школы», падрыхтаваная супольнасцю адказнага настаўніцтва EdCamp Ukraine.

Новая ўкраінская школа ствараецца ўсёй украінскай грамадой у рамках шырокага грамадскага дыялогу. Далучайцеся!

## УСТУПНАЕ СЛОВА МІНІСТРА

Мы пачынаем рэформу, якая на дзесяцігоддзі вызначыць адукацыйны ландшафт Украіны.

Эканамічныя нягоды, палітычную нестабільнасць, баявыя дзеянні на Усходзе краіны мы разглядаем не толькі як перашкоды для зменаў, а як прычыны, якія абумоўліваюць іх неабходнасць. Адукацыя ёсць ключавым элементам нацыянальнай бяспекі, а чалавек — найкаштоўнейшы актыў дзяржавы. Мы павінны ператварыць адукацыю ў фактар эканамічнага росту, крыніцу нацыянальнай адзінства, сродак сацыяльнага прасоўвання кожнага грамадзяніна.

Ёсць палітычная воля да пераменаў. Падрыхтаваны базавы законапраект «Аб адукацыі». Пасля яго прыняцця будзе прадстаўлены дэталізаваны план станаўлення Новай украінскай школы.

Мы павінны запусціць многія працэсы адначасова: спыніць падзенне якасці і даступнасці адукацыі, арыентаваць яе змест на кампетэнтнасці, «перавучыць» настаўнікаў, змяніць структуру школы, забяспечыць гэтыя пераўтварэнні рэсурсамі. Пры гэтым — захаваць усё найлепшае, што ёсць ва украінскай школе.

Сысці з шляху не дадуць экспертнае кола, грамадзянская супольнасць, арганізацыі бацькоў і працадаўцаў, усе, хто прымаў удзел у распрацоўцы новага базавага Закону "Аб адукацыі" і гэтых Канцэптуальных асноваў, а таксама ў шэрагу камунікацыйных захадаў для рыхтавання рэформы. Вядома: толькі адукаваны чалавек можа быць сапраўды свабодным. Еўрапейскае грамадства, да якога мы імкнемся, — гэта супольнасць адукаваных грамадзян, грамадства высокай культуры і роўных магчымасцяў. Такое грамадства забяспечвае еўрапейскую якасць жыцця. Такое грамадства мы прагнем пабудаваць, праектуючы адукацыйную рэформу ва Украіне.

Пачынаем рэформу, якая на дзесяцігоддзе вызначыць адукацыйны ландшафт Украіны. Мы прагнем пабудаваць супольнасць адукаваных грамадзян.



*Пачынаем рэформу, якая на дзесяцігоддзе вызначыць адукацыйны ландшафт Украіны. Мы імкнемся пабудаваць супольнасць адукаваных грамадзян.*

**Лілія Грыневіч,**

*Міністр  
асветы і  
навукі Украіны*

## АБГРУНТАВАННЕ ЗМ ЕНАЎ

---

УКРАЇНСКАЯ ШКОЛА  
НЕ РЫХТУЕ ДА ПАСПЯХОВАЙ  
САМАРЭАЛІЗАЦЫЎ ЖЫЦЦІ.  
УКРАЇНСКІ ВУЧАНЫ  
АТРЫМЛІВАЕ Ў ШКОЛЕ  
ПЕРАВАЖНА СУМУ ВЕДАЎ.  
ТРЭБА КАРЭННАЯ РЭФОРМА.

Паводле экспертных прагнозаў, у 2020 годзе найбольш запатрабаванымі на рынку працы будуць ўменне вучыцца на працягу жыцця, крытычна мысліць, ставіць мэты і дасягаць іх, працаваць у камандзе, мець зносіны ў шматкультурным асяроддзі. Але ўкраінская школа не рыхтуе да гэтага.

Як і 10, 20, 50 гадоў таму, ўкраінскі школьнік атрымлівае ў школе суму ведаў. За апошнія гады гэтая сума вельмі павялічылася, як і значна вырас агульны інфармацыйны паток у свеце. Вучні здольныя толькі дэманстраваць веды, аднак часта не маюць ўмення прымяняць іх для вырашэння жыццёвых праблем.

Спосаб навучання ў сучаснай украінскай школе не матывуе дзяцей да навучання. Матэрыял падручнікаў затэарэтызаваны, перагружаны другасным факталагчным матэрыялам.

### ФОКУС-ГРУПА → ДЫРЭКТАРЫ ШКОЛ

#### ФАРШЫРАВАНАЯ РЫБА

*«Сёння ў нас дзве праблемы ў навучанні. Першая — гэта перагружанасць прадметамі. Адназначна такога аб'ёму не можа быць. І другая праблема — тое, што мы даем чыста навучальны матэрыял. Выпускнік нашай украінскай школы не ўмее прымяняць атрыманыя веды ў жыцці. Ён як фаршыраваная рыба, разумееце? Нібыта і рыба, але не плавае».*

Настаўнікі выкарыстоўваюць пераважна састарэлыя дыдактычныя сродкі. Педагогаў дэмаралізуе нізкі сацыяльны статус і ўзровень аплаты працы. Настаўнік не мае сапраўднай матывацыі для асабістага і прафесійнага росту.

Павялічваецца лічбавы разрыў паміж настаўнікамі і вучнем. Многія педагогі яшчэ не ўмеюць даследаваць праблемы з дапамогай сучасных сродкаў, працаваць з вялікімі масівамі дадзеных, рабіць і прэзентаваць высновы, сумесна працаваць он-лайн у навучальных, сацыяльных і навуковых праектах і г.д.

З прычыны хранічнага недафінансавання сектара сёння не ўсе грамадзяне Украіны маюць роўны доступ да якаснай адукацыі, гарантаваны дзяржаваю. Школа рэпрадукуе беднасць: дзеці з немажых сем'яў маюць горшыя шанцы атрымаць добрую адукацыю і падняцца па сацыяльнай лесвіцы.

Патрэбна карэнная рэформа, якая спыніць негатыўныя тэндэнцыі, якая ператворыць ўкраінскую школу ў рычаг сацыяльнай роўнасці і згуртаванасці, эканамічнага развіцця і канкурэнтаздольнасці Украіны.

## МЭТА НОВАЙ ШКОЛЫ

**МОЦНУЮ ДЗЯРЖАВУ І КАНКУРЭНТНУЮ ЭКАНОМІКУ ЗАБЯСПЕЧВАЕ ЗГУРТАВАНАЯ СУПОЛЬНАСЦЬ ТВОРЧЫХ ЛЮДЗЕЙ, АДКАЗНЫХ ГРАМАДЗЯН, АКТЫЎНЫХ І ПРАДПРЫМАЛЬНЫХ. МЕНАВІТА ТАКІХ ПАВІННА РЫХТАВАЦЬ СЯРЭДНЯЯ ШКОЛА УКРАЇНЫ.**

Цэнтральнае месца ў сістэме адукацыі належыць сярэдняй школе. Адрозна ад універсітэта, у школе яшчэ можна выраўняць дысбаланс у развіцці дзяцей. Светапогляд закладаецца менавіта ў школе. У школе фармуецца асоба, яе грамадзянская пазіцыя і прафесійныя якасці. Тут вырашаецца, ці чалавек захоча і зможа вучыцца на працягу жыцця.

---

**ПАТРЕБНА КАРЭННАЯ  
РЕФОРМА, ЯКАЯ  
СПЫНІЦЬ НЕГАТЫЎНЫЯ  
ТЭНДЭНЦЫІ, ЯКАЯ  
ПЕРАТВОРЫЦЬ  
УКРАЇНСКУЮ ШКОЛУ Ў  
РЫЧАГ САЦЫЯЛЬНАЙ  
РОЎНАСЦІ І  
ЗГУРТАВАНАСЦІ,  
ЭКАНАМІЧНАГА  
РАЗВІЦЦЯ І КАНКУ-  
РЭНТАЗДОЛЬНАСЦІ  
УКРАЇНЫ**

*«Мэтаю поўнай агульнай сярэдняй адукацыі ёсць рознабаковае развіццё, выхаванне і сацыялізацыя асобы, якая ўсведамляе сябе грамадзянінам Украіны, здольная да жыцця ў грамадстве і цывілізаванага ўзаемадзеяння з прыродай, мае імкненне да самаўдасканалення і навучання на працягу жыцця, гатовая да свядомага жыццёвага выбару і самарэалізацыі, працоўнай дзейнасці і грамадзянскай актыўнасці».*

*Праект Закону Украіны «Аб адукацыі» №3491-д ад 04.04.2016*

# ВЫПУСКНИК НОВАЙ ШКОЛЫ

## Асоба

*Цэласная асоба,  
усебакова развітая,  
здатная да  
крытычнага  
мыслення*

## Патрыёт

*Патрыёт з актыўнай  
пазіцыяй, які дзейнічае  
згодна з маральна-  
этычнымі прынцыпамі і  
здольны прымаць  
адказныя рашэнні*

## Інаватар

*Інаватар, здольны  
змяняць навакольны  
свет, развіваць экано-  
міку, канкураваць на  
рынку працы, вучыцца  
на працягу жыцця*

**АДУКАВАНЫЯ  
ЎКРАЇНЦЫ, УСЕБАКОВА  
РАЗВІТЫЯ, АДКАЗНЫЯ  
ГРАМАДЗЯНЕ І  
ПАТРЫЁТЫ, ЗДОЛЬНЫЯ  
ДА ІНАВАЦЫЙ, — ВОСЬ  
ХТО ПАВЯДЗЕ  
ЎКРАЇНСКУЮ ЭКАНОМІКУ  
НАПЕРАД У ХХІ  
СТАГОДДЗІ**





## ФОРМУЛА НОВАЙ ШКОЛЫ

### ШКОЛА МАЕ БЫЦЬ У АВАНГАРДЗЕ ГРАМАДСКІХ ЗМЕНАЎ

Ва Ўкраіне, як і ва ўсім свеце, набірае вагу так званае пакаленне Y або «дзеці тысячагоддзя», якія нарадзіліся паміж 1990 і 2000 гадамі. Іх погляды, лад жыцця кардынальна адрозніваюцца ад старэйшых пакаленняў. Дастаткова зірнуць на арганізацыю офісаў вядучых тэхналагічных карпарацыяў, каб зразумець, на што арыентуецца крэатыўны клас, які вызначае аблічча сучаснай эканомікі. Для іх няма выразнага размежавання паміж працай, вучобай і адпачынкам. Праца не абавязкова павінна быць сур'ёзнай і сумнай. Жыццё для іх — гэта гармонія паміж зараблянням сродкаў, пазнаннем новага, самаўдасканаленнем, гульнёй і забаваю.

На падыходзе пакаленне Z. Сёлета ўпершыню пойдучь у школу дзеці, якія нарадзіліся ў 2010 годзе. Яны не абавязкова будуць падзяляць погляды старэйшых. Якое жыццё выберуць сённяшнія першакласнікі? Які б ні быў адказ, мы павінны прапанаваць будучым пакаленням украінцаў школу, якая будзе для іх сучаснай.

---

**ПРАЦЭСЫ РАЗВІЦЦА,  
ВЫХАВАННЯ І САЦЫ-  
ЯЛІЗАЦЫІ Ў НОВАЙ  
ШКОЛЕ ЗАКЛІКАНЫЯ  
ЗРАБІЦЬ ВЫПУСКНІКА  
КАНКУРЭНТАЗДОЛЬ-  
НЫМ У XXI СТАГОДДЗІ**

### ФОРМУЛА НОВАЙ ШКОЛЫ СКЛАДАЕЦЦА З 8 КЛЮЧАВЫХ КАМПАНЕНТАЎ:

---

- 101** *Новы змест адукацыі, заснаваны на фармаванні кампетэнцый, неабходных для паспяховай самарэалізацыі ў грамадстве.*
- 102** *Матываваны настаўнік, які мае свабоду творчасці і развіваецца прафесійна.*
- 103** *Скразны працэс выхавання, які фармуе каштоўнасці.*
- 104** *Дэцэнтралізацыя і эфектыўнае кіраванне, што дасць школе рэальную аўтаномію.*
- 105** *Педагагіка, заснаваная на партнёрстве паміж вучнем, настаўнікам і бацькамі.*
- 106** *Арыентацыя на патрэбы вучня ў адукацыйным працэсе, дэатацэнтрызм.*
- 107** *Новая структура школы, якая дазваляе добра засвоіць новы змест і набыць кампетэнцыі для жыцця.*
- 108** *Справядлівае размеркаванне грамадскіх сродкаў, якое забяспечвае роўны доступ усім дзецям да якаснай адукацыі.*

## ФОРМУЛА НОВАЙ ШКОЛЫ

Скразное ўжыванне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій у адукацыйным працэсе, у кіраванні навучальнымі ўстановамі і сістэмай адукацыі павінна стаць інструнтам паспяховай Новай школы. Укараненне ІКТ ў галіне адукацыі павінна перайсці ад аднаразовых праектаў у сістэмны працэс, які ахоплівае ўсе віды дзейнасці. ІКТ істотна пашыраць магчымасці педагога, аптымізуюць працэсы кіравання, такім чынам фармуючы ў вучня важныя для нашага стагоддзя тэхналагічныя кампетэнцыі.



Новы змест

Новая структура

Педагогіка партнёрства

Арыентацыя на вучня

**ЗАРУКА ПОСПЕХУ НОВАЙ ШКОЛЫ —  
ШЧЫЛЬНАЯ СУПРАЦА З БАЦЬКАМІ,  
ГРАМАДСТВАМ І ПАДТРЫМКА З ІХНАГА  
БОКУ**

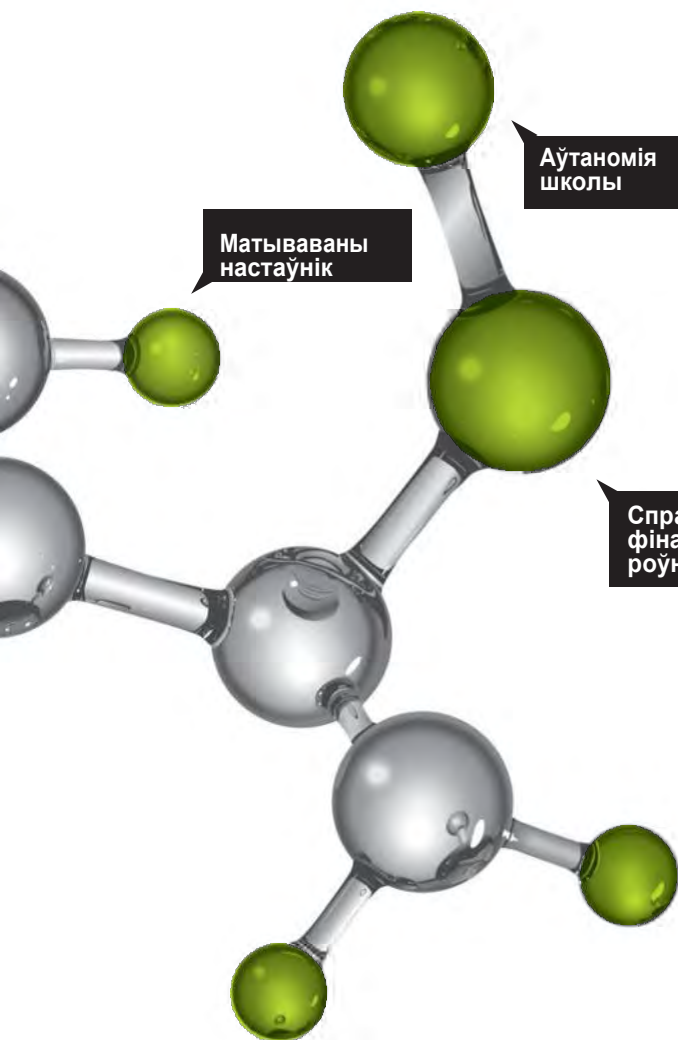
**Аўтаномія  
школы**

**Матываваны  
настаўнік**

**Справядлівае  
фінансаванне і  
роўны доступ**

**Выхаванне  
каштоўнасцяў**

**Новае адукацыйнае  
асяроддзе**



## ① КЛЮЧАВЫЯ КАМПЕТЭНЦЫІ ДЛЯ ЖЫЦЦЯ

НОВЫЯ АДУКАЦЫЙНЫЯ  
СТАНДАРТЫ БУДУЦЬ ГРУНТАВАЦЦА НА «РЭКАМЕНДАЦЫЯХ ЕЎРАПААРЛАМЕНТА І РАДЫ ЕЎРОПЫ АБ ФАРМАВАННІ КЛЮЧАВЫХ КАМПЕТЭНЦЫЯЎ НАВУЧАННЯ НА ПРАЦЯГУ ЖЫЦЦЯ» (18.12.2006), АЛЕ НЕ АБМЯЖУЮЦЦА ІМІ

Сучасны свет складаны. Дзіцяці недастаткова даць толькі веды. Яшчэ неабходна навучыць карыстацца імі. Веды і ўменні ўзаемазвязаныя з каштоўнасцімі ўстаноўкамі вучня, фармуюць яго жыццёвыя кампетэнцыі, неабходныя для паспяховай самарэалізацыі ў жыцці, навучанні і працы.

Новыя адукацыйныя стандарты будуць грунтавацца на «Рэкамендацыях Еўрапарламента і Рады Еўропы аб фармаванні ключавых кампетэнцыяў навучання на працягу жыцця» (18.12.2006), але не абмяжуюцца імі.

У праекце новага базавага Закону "Аб адукацыі" вызначаныя, сярод іншага, 10 групаў кампетэнцый.

Праект новага  
базавага Закону  
Украіны  
«Аб адукацыі», Арт. 1

*"Кампетэнцыя — дынамічная камбінацыя ведаў, спосабаў мыслення, поглядаў, каштоўнасцяў, навыкаў, уменняў, іншых асабістых якасцяў, якая вызначае здольнасць чалавека паспяхова ажыццяўляць прафесійную і / або далейшую навучальную дзейнасць".*

Ключавыя кампетэнцыі – гэта кампетэнцыі, патрэбныя кожнаму для асабістай рэалізацыі, развіцця, актыўнай грамадзянскай пазіцыі, сацыяльнай інклюзіі і працаўладкавання, здольныя забяспечыць жыццёвы поспех моладзі ў грамадстве ведаў.

ФОКУС-ГРУПА → БАЦЬКІ

БОЛЬШ ПРАКТЫКІ!

*Нашыя дзеці вучаць шмат тэорыі. Вывучаюць 10 гадоў матэматыку, а спытаць выпускніка, колькі трэба шпалераў на гэты пакой, то большасць будзе мець складанасці з разлікамі. Змест адукацыі і яе метадыка павінны быць набліжаныя да практыкі. Менш тэорыі, а больш практычнага выкарыстання ў жыцці.*

Згодна з праектам новага базавага Закону "Аб адукацыі" ключавымі для Новай украінскай школы вызначаны наступныя кампетэнцыі:

## 10 КЛЮЧАВЫХ КАМПЕТЭНЦЫЙ НОВАЙ УКРАЇНСКОЙ ШКОЛЫ

- /01** **Зносiны на дзяржаўнай (i роднай у выпадку адрознення) мовах.** Гэта ўменне вусна i письмова выказваць i тлумачыць паняццi, думкi, пачуццi, факты i погляды (праз слуханне, маўленне, чытанне, письмо, мультымедыйныя сродкi). Здольнасць рэагаваць моўнымi сродкамі на поўны спектр сацыяльных i культурных з'яў — у вучобе, на працы, дома, у вольны час. Усведамленне ролi эфектыўных зносiн.
- /02** **Зносiны на замежных мовах.** Уменне належным чынам разумець выказанае на замежнай мове, вусна i письмова выказваць i тлумачыць паняццi, думкi, пачуццi, факты i погляды (праз слуханне, маўленне, чытанне i письмо) у шырокім дыяпазоне сацыяльных i культурных кантэкстаў. Уменне пасярэдніцай дзейнасцi i міжкультурных зносiн.
- /03** **Матэматычная граматынасць.** Уменне ўжываць матэматычныя (лікавыя i геаметрычныя) метады для вырашэння прыкладных задач у розных сферах дзейнасцi. Здольнасць разумець i выкарыстоўваць простыя матэматычныя мадэлі. Уменне будаваць такія мадэлі для вырашэння праблем.
- /04** **Кампетэнцыі ў прыродазнаўчых навуках i тэхналогіях.** Навуковае разуменне прыроды i сучасных тэхналогій, а таксама здольнасць ужываць яго ў практычнай дзейнасцi. Уменне стасаваць навуковы метады, назіраць, аналізаваць, фармуляваць гіпотэзы, збіраць дадзеныя, праводзіць эксперыменты, аналізаваць вынікі.
- /05** **Інфармацыйна-лічбавая кампетэнцыя** ўключае ўпэўненне i адначасова крытычнае ўжыванне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій (ІКТ) для стварэння, пошуку, апрацоўкі, абмену інфармацыяй на працы, у публічнай прасторы i прыватнай камунікацыі. Інфармацыйная i медыяграматынасць, асновы праграмавання, алгарытмічнае мысленне, работа з базамі дадзеных, навыкі бяспекі ў Інтэрнэце i кібербяспекі. Разуменне этыкі працы з інфармацыяй (аўтарскае права, інтэлектуальная ўласнасць i г.д.).
- /06** **Уменне вучыцца на працягу жыцця.** Здольнасць шукаць i засвоўваць новыя веды, набываць новыя ўменні i навыкі, арганізоўваць навучальныя працэсы (уласны i калектыўны), у прыватнасці, праз эфектыўнае кіраванне рэсурсамі i інфармацыйнымі плынямі, уменне вызначаць навучальныя мэты i спосабы іх дасягнення, выбудоўваць сваю навучальную траекторыю, ацэньваць уласныя вынікі навучання, вучыцца на працягу жыцця.

## 10 КЛЮЧАВЫХ КАМПЕТЭНЦЫЙ НОВАЙ УКРАЇНСКАЙ ШКОЛЫ

**/07 Сацыяльныя і грамадзянскія кампетэнцыі.** Усе формы паводзін, патрэбныя для эфектыўнага і канструктыўнага ўдзелу ў грамадскім жыцці, на працы. Уменне працаваць з іншымі на вынік, прадухіляць і развязаць канфлікты, дасягаць кампрамісаў.

**/08 Прадпрымальнасць.** Уменне генераваць новыя ідэі ды ініцыятывы і ўвасабляць іх у жыццё з мэтай павышэння як уласнага сацыяльнага статусу і дабрабыту, так і развіцця грамадства і дзяржавы. Здольнасць да прадпрымальніцкай рызыкі.

**/09 Агульнакультурная грамаднасць.** Здольнасць разумець творы мастацтва, фармаваць уласныя мастацкія густы, самастойна выказаць ідэі, досвед і пачуцці з дапамогай мастацтва. Гэтая кампетэнцыя прадугледжвае глыбокае разуменне ўласнай нацыянальнай ідэнтычнасці як асновы адкрытага стаўлення і павагі да разнастайнасці культурнага выяўлення іншых.

**/10 Экалагічная грамаднасць і здаровы лад жыцця.** Уменне разумна і рацыянальна карыстацца прыроднымі рэсурсамі ў рамках устойлівага развіцця, усведамленне ролі навакольнага асяроддзя для жыцця і здароўя чалавека, здольнасць і жаданне трымацца здаровага ладу жыцця.

**КЛЮЧАВЫЯ  
КАМПЕТЭНЦЫІ І  
СКРАЗНЫЯ ўМЕННІ  
СТВАРАЮЦЬ «КАНВУ»,  
ЯКАЯ СЛУЖЫЦЬ  
АСНОВАЮ ДЛЯ  
ПАСПЯХОВАЙ  
САМАРЭАЛІЗАЦЫІ  
ВУЧНЯ – ЯК АСОБЫ,  
ГРАМАДЗЯНІНА І  
ПРАФЕСІЯНАЛА.**

ГЛЯДЗІЦЕ МАЛЮНКІ →

Усе пералічаныя кампетэнцыі аднолькава важныя і ўзаемазвязаныя. Кожную з іх дзеці набудуць паслядоўна, паступова пры вывучэнні розных прадметаў на ўсіх этапах адукацыі. Агульнымі для ўсіх кампетэнцый ёсць наступныя ўменні:

- *уменне чытаць і разумець прачытанае*
- *уменне выказаць меркаванне вусна і пісьмова*
- *крытычнае мысленне*
- *здольнасць лагічна абгрунтоўваць пазіцыю*
- *ініцыятыўнасць*
- *творчасць*
- *уменне вырашаць праблемы, ацэньваць рызыкі і прымаць рашэнні*
- *уменне канструктыўна кіраваць эмоцыямі, выкарыстоўваць эмацыйны інтэлект*
- *здольнасць да супрацы ў камандзе.*

Падбор прадметаў і тэматычных раздзелаў школьных праграмаў будзе адбывацца з улікам мэтазгоднасці з пункту гледжання названых кампетэнцый.

У рамках укаранення кампетэнтнаснага падыходу будзе створаная новая сістэма вымярэння і ацэнкі вынікаў навучання. У прыватнасці, будзе зменены змест вонкавага незалежнага ацэньвання.

## ВЫПУСКНИК ШКОЛЫ І КЛЮЧАВЫЯ КАМПЕТЭНЦЫІ



## «КАНВА» РАЗВІЦЦА ВУЧНЯ. КЛЮЧАВЫЯ КАМПЕТЭНЦЫІ І СКРАЗНЫЯ ўМЕННІ

РОДНАЯ/ДЗЯРЖАЎНАЯ МОВА	■	■	■	■	■	■	■	■	■
ЗАМЕЖНЫЯ МОВЫ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
МАТЭМАТЫЧНАЯ КАМПЕТЭНЦЫЯ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
ПРЫРОДАЗНАЎЧЫЯ НАВУКІ І ТЭХНАЛОГІІ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
ІНФАРМАЦЫЙНА-ЛІЧБАВАЯ КАМПЕТЭНЦЫЯ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
САЦЫЯЛЬНЫЯ І ГРАМАДЗЯНСКІЯ КАМПЕТЭНЦЫІ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
АГУЛЬНАКУЛЬТУРНАЯ ГРАМАТЫНАСЦЬ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
УМЕННЕ ВУЧЫЦЦА	■	■	■	■	■	■	■	■	■
ЭКАЛАГІЧНАЯ ГРАМАТЫНАСЦЬ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
ПРАДПРЫМАЛЬНАСЦЬ	■	■	■	■	■	■	■	■	■
	УМЕННЕ ЧЫТАЦЬ	УМЕННЕ ДАЎСОЎІЦЬ ДІСКУ	КРЫТЫЧНАЕ МЫСЛЕННЕ	ЛАГІЧНАЕ АДСТОІВАННЕ ПАЗІЦЫІ	ІНІЦЫЯТЫ УНАСЦЬ	ПРАБЛЕМЫ, РЫЗЫКІ І РАШЭННІ	ЭМАЦЫЙНЫ ІНТЭЛЕКТ	ПРАЦА ў КАМАНДЗЕ	ТВОРЧАСЦЬ

## ② ПЕДАГОГІКА ПАРТНЁРСТВА

---

У АСНОВЕ ПЕДАГОГІКІ ПАРТНЁРСТВА – ЗНОСІНЫ, УЗАЕМАДЗЕЯННЕ І СУПРАЦА ПАМІЖ НАСТАЎНІКАМ, ВУЧНЕМ І БАЦЬКАМІ. НАСТАЎНІК МАЕ БЫЦЬ СЯБРАМ, А СЯМ'Я – ДАЛУЧАНАЙ ДА ПАБУДОВЫ АДУКАЦЫЙНАЙ ТРАЕКТОРЫ ДЗІЦЯЦІ

Кожнае дзіця непаўторнае, надзеленае ад прыроды ўнікальнымі здольнасцямі, талентамі і магчымасцямі. Місія Новай школы — дапамагчы раскрыць і развіць здольнасці, таленты і магчымасці кожнага дзіцяці на аснове партнёрства паміж настаўнікам, вучнем і бацькамі.

«Калі настаўнік стаў сябрам дзіцяці, калі гэтае сяброўства асветлена высакародным захапленнем, парывам да нечага светлага, разумнага, у сэрцы дзіцяці ніколі не з'явіцца зло», — пісаў Васіль Сухамлінскі.

Новая школа павінна працаваць на прынцыпах «педагогікі партнёрства». Асноўныя прынцыпы такога падыходу:

- 
- *павага да асобы;*
  - *добразычлівасць і пазітыўнае стаўленне;*
  - *давер у адносінах і стасунках;*
  - *дыялог – узаемадзееанне – узаемапавага;*
  - *размеркаванае лідэрства (праактыўнасць, права выбару і адказнасць за яго, гарызантальнасць сувязяў);*
  - *прынцыпы сацыяльнага партнёрства (роўнасць бакоў, добраахвотнасць прыняцця абавязанняў, абавязковасць выканання дамоўленасцяў).*

У аснове педагогікі партнёрства — сумоўе, узаемадзееанне і супраца паміж настаўнікам, вучнем і бацькамі. Вучні, бацькі і настаўнікі, аб'яднаныя агульнымі мэтамі і імкненнямі, ёсць добраахвотнымі і зацікаўленымі партнёрамі, раўнапраўнымі ўдзельнікамі адукацыйнага працэсу, адказнымі за вынік.

Школа павінна ініцыяваць новую, глыбейшую далучанасць сям'і да пабудовы адукацыйнай траекторыі дзіцяці.

Дыялог і шматбаковая камунікацыя паміж вучнямі, настаўнікамі і бацькамі зменіць аднабаковую аўтарытарную камунікацыю настаўнік-вучань.



### ФОКУС-ГРУПА → БАЦЬКІ КАРЫСЦЬ АКТЫЎНАЙ ПРАЦЫ

*Калі вы пагледзіце на клас, які сядзіць на ўроку, — 20% вучняў працуюць, яшчэ 30% за гэтым актыўна назіраюць, але не выяўляюць актыўнасці, яшчэ 30% назіраюць пасіўна, а яшчэ 20% — амаль бяздзейнічаюць. Выходзіць так, што настаўнік 45 хвілін актыўна вядзе ўрок, а дзеці — проста назіральнікі. Гэта трэба перакуліць. Калі б тыя 45 хвілін кожнае дзіця было ў актыўным пошуку, эфектыўнасць урока была б значна вышэйшая. Таму фігура настаўніка надзвычай важкая. Настаўнік павінен не проста весці ўрок, а рэалізаваць яго разам з вучнямі.*

Будуць шырока ўжывацца метады выкладання, заснаваныя на супрацы: гульні, праекты (сацыяльныя, даследчыя), эксперыменты, групавыя заданні і г.д. Вучні будуць улучаныя ў супольную дзейнасць, што будзе спрыяць іх сацыялізацыі і дазволіць больш паспяхова авалодаваць грамадскім досведам.

Будзе зменены падыход да ацэнвання вынікаў навучання. Ацэнкі будуць служыць для аналізу індывідуальнага прагрэсу і планавання індывідуальнай хуткасці, а не ранжыравання вучняў.

Ацэнкі будуць разглядацца як рэкамендацыя да дзеяння, а не прысуд.

### ФОКУС-ГРУПА → ДЗЕЦІ НАСТАЎНІК ЯК СЯБАР

*«Настаўнік мае быць тваім сябрам. Гэта аксіёма. Як дзіця можа быць на ўроку, успрымаць пэўную інфармацыю, калі яно вучыцца ў чалавека, якога баіцца? Гэтага не павінна быць. Калі ты настаўніка ўспрымаеш як сябра — тады інфармацыя засвойваецца лепш і цікавей».*

Педагогіка партнёрства і кампетэнтнасны падыход патрабуюць новага адукацыйнага асяроддзя. Такое асяроддзе дапамагаюць стварыць, у прыватнасці, найноўшыя інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі. Яны падвышаюць эфектыўнасць працы педагога, эфектыўнасць кіравання адукацыйным працэсам і адначасова робяць магчымым індывідуальны падыход да навучання. Новая школа будзе падтрымлівацца электроннай платформай для стварэння і пашырэння электронных падручнікаў і навучальных курсаў для школьнікаў і настаўнікаў.

---

КАШТОЎНАСЦІ І ПРЫНЦЫПЫ  
ПЕДАГОГІКІ ПАРТНЁРСТВА  
БУДУЦЬ ПАКЛАДЗЕНЫ ў АСНО-  
ВУ АБНОўленай сістэмы  
ПРАФЕСІЙНАГА РАЗВІЦЦА  
НАСТАЎНІКА, СУЧАСНАЙ  
ДЗЯРЖАўнай адукацыйнай  
І КАДРАВАЙ ПАЛІТЫКІ (АДБОР  
І АЦЭНЬВАННЕ ПЕДАГОГАў)

### ③ МАТИВАВАНЫ НАСТАЎНІК

УКРАЇНСКАЯ ШКОЛА  
БУДЗЕ ПАСПЯХОВАЙ,  
КАЛІ Ё ЯЕ ПРЫЎДЗЕ  
ПАСПЯХОВЫ НАСТАЎНІК.  
ПРАЦЭС І ЗМЕСТ  
ПАДРЫХОЎКІ  
НАСТАЎНІКА ЗАЗНАЕ  
ЗНАЧНЫЯ ЗМЭНЫ.  
ВЯЛІКАЯ ЎВАГА БУДЗЕ  
НАДАВАЦЦА  
МАТЭРЫЯЛЬНАМУ  
СТЫМУЛЯВАННЮ.

Новая школа патрабуе новага настаўніка, які можа стаць агентам зменаў. Рэформай прадугледжаны шэраг стымуляў для асабістага і прафесійнага росту, каб улучыць у прафесію найлепшых.

#### ФОКУС-ГРУПА → БАЦЬКІ. НАСТАЎНІК ЯК ЛІДЭР

*«Українская школа будзе паспяховай, калі ё яе прыйдзе паспяховы настаўнік. Ён — паспяховы настаўнік і спецыяліст — вырашыць вельмі шмат пытанняў якасці выкладання, аб'ёму хатніх заданняў, камунікацыі з дзецьмі і адміністрацыяй школы. Да дзяцей павінен прыйсці чалавек-лідэр, які можа весці за сабой, які любіць свой прадмет, прафесійна яго выкладае».*

Перш за ўсё настаўніку будзе дадзена акадэмічная свабода. Настаўнік зможа рыхтаваць уласныя аўтарскія навучальныя праграмы, уласнаручна выбіраць падручнікі, метады, стратэгіі, спосабы і сродкі навучання; актыўна выказваць уласную прафесійную думку. Дзяржава гарантуе яму свабоду ад умяшання ў прафесійную дзейнасць.

Вялікая ўвага надаецца матэрыяльнаму стымуляванню. У праекце закону "Аб адукацыі" закладаецца норма пра падвышэнне месца настаўніка ў адзінай тарыфнай сетцы. Настаўнікі, якія пройдуць добраахвотную незалежную сертыфікацыю, будуць атрымліваць надбаўку.

Істотныя змены перажыве працэс і змест падрыхтоўкі настаўніка.

Настаўнікі будуць вывучаць асабова-арыентаваны і кампетэнтнасны падыходы, кіраванне адукацыйным працэсам, псіхалогію групавой дынамікі і г.д. У сувязі з гэтым варта гаварыць аб новай ролі настаўніка — не як адзінага дарэктара і крыніцы ведаў, а як коўча, фасілітатара, т'ютара, мадэратара ў індывідуальнай адукацыйнай траекторыі вучня.

Павялічыцца колькасць мадэляў падрыхтоўкі настаўніка. Формы падвышэння кваліфікацыі будуць дыверсіфікаваныя: курсы пры інстытутах паслядыпломнай педагагічнай асветы, семінары, вэбінары, анлайн-курсы, канферэнцыі, самаадукацыя (прызнанне сертыфікатаў). Настаўнік атрымае права выбару месца і спосабу падвышэння кваліфікацыі, як прадугледжана праектам Закону "Аб адукацыі".

Дзяржава будзе падтрымліваць настаўніцкія прафесійныя аб'яднанні.

У дапамогу настаўніку будзе створаны адукацыйны партал з метадычнымі і дыдактычнымі матэрыяламі, украінскімі е-энцыклапедыямі, мультымедычнымі падручнікамі ды інтэрактыўнымі анлайн-рэсурсамі.

### ФОКУС-ГРУПА → ДЫРЭКТАРЫ ШКОЛ ДЗЕЦІ ХОЧУЦЬ КРЭАТЫЎНЫХ

*«Дзеці сёння хочуць сучасных, дзеці хочуць крэатыўных, дзеці сёння хочуць настаўнікаў, якія іх разумеюць, у першую чаргу».*

Будзе кардынальна скарачана бюракратычная нагрузка, у тым ліку дзякуючы пераходу на сістэму адукацыйнага электроннага дакументаабарачэння (замест, а не ў дадатак да існай дакументацыі).

Да працы ў школе будуць прыцягвацца найлепшыя.

## 4 АРЫЕНТАЦЫЯ НА ВУЧНЯ

Новая ўкраінская школа будзе працаваць на аснове асабова-арыентаванай мадэлі адукацыі. У рамках гэтай мадэлі школа максімальна ўлічвае здольнасці, патрэбы і інтарэсы кожнага дзіцяці, на практыцы рэалізуючы прынцып дзетаэнтрызму.

*«Ёсць неабходнасць наколькі мага наблізіць навучанне і выхаванне кожнага дзіцяці да яго сутнасці, канкрэтных здольнасцяў, будучай жыццёвай траекторыі чалавека. Гэтую з'яву я называю дзетаэнтрызмам у адукацыі», — прэзідэнт Нацыянальнай акадэміі педагогічных навук Васіль Крэмень.*

Сапраўды, даследаванні сведчаць, што істотна паляпшаюць вынікі навучання такія сродкі персаналізацыі навучальнага досведу, як праца паводле індыўдуальных планаў, асобных навучальных траекторыяў, у рамках індыўдуальных даследчых праектаў.

---

ШКОЛА ЎЛІЧВАЕ ЗДОЛЬНАСЦІ,  
ПАТРЭБЫ І ІНТАРЭСЫ КОЖНАГА  
ДЗІЦЯЦІ. БУДЗЕ ЗАБЯСПЕЧАНА  
БЕССТАРОННЯЕ І СПРАВЯДЛІВАЕ  
СТАЎЛЕННЕ ДА КОЖНАГА ВУЧНЯ

### ФОКУС-ГРУПА → НАСТАЎНІКІ КАМФОРТ ДЛЯ ДЗІЦЯЦІ

*«Для мяне школа, магчыма, праз тое, што я з маленькімі дзецьмі працую, гэта ў першую чаргу камфорт. Псіхалагічны і, у пэўнай ступені, побытавы. І каб школа магла даць больш магчымасцяў паспрабаваць сябе ў розных відах дзейнасці. Каб потым дзіця выбрала тое, што яму больш даспадобы».*

Адукацыйная дзейнасць будзе арганізаваная з улікам навыкаў XXI стагоддзя, адпаведна індывідуальным стылям, тэмпу, складанасці і навучальных траекторый вучняў: ад камунікацыйных тыпаў задач (знайсці агульную мову з сябрамі, настаўнікамі, аднакласнікамі, бацькамі, незнаёмымі людзьмі) да творчых (крэатыўна-інавацыйных).

У навучанні будуць улічаныя ўзроставыя асаблівасці фізічнага, псіхічнага і разумовага развіцця дзяцей. З гэтай мэтай уводзіцца двухцyklавая арганізацыя адукацыйнага працэсу на ўзроўня пачатковай і базавай агульнай сярэдняй адукацыі.

*Праект новага  
базавога Закону  
Украіны «Аб  
адукацыі», Арт. 18*

*«Дзяржава стварае ўмовы для забеспячэння правоў і магчымасцяў асобаў з асаблівымі адукацыйнымі патрэбамі для атрымання імі адукацыі на ўсіх яе ўзроўнях, з улікам іхніх індывідуальных патрэбаў, магчымасцяў, здольнасцяў і інтарэсаў».*

Будзе забяспечанае неперадузятае і справядлівае стаўленне да кожнага вучня, будзе пераадоленая любая дыскрымінацыя (паводле веравызнання, гендэру, здароўя, нацыянальнасці і г.д.). Адзначацца будуць намаганні і поспехі ўсіх вучняў. Настаўнікаў будуць вучыць, як плягаваць годнасць і веру вучняў у сябе.

Вучні будуць мець свабоду выбару прадметаў і ўзроўню іх складанасці. З'явіцца магчымасць вучыцца ў рознаўзроставых прадметных або міжпрадметных групах.

З гэтай мэтай патрабуе зменаў таксама арганізацыя прасторы і класа: акрамя класічных варыянтаў, будуць выкарыстаныя найноўшыя, напрыклад, мабільныя працоўныя месцы, якія лёгка пераарыентаваць для групавой працы.

У Новай школе будзе заахвочвацца інклюзіўная адукацыя. Для вучняў з асаблівымі патрэбамі будуць створаныя ўмовы вучыцца разам з аднагодкамі. Для такіх дзяцей будуць уведзеныя індывідуальныя праграмы развіцця, уключаючы карэкцыйна-рэабілітацыйныя захады, псіхалага-педагагічнае суправаджэнне.

### ФОКУС-ГРУПА → НАСТАЎНІКІ ДАЦЬ ДЗІЦЦЯЦІ РАЗВІВАЦА

*«У мяне быў такі вучань — Іван. Ён прыйшоў да мяне і кажа: «Я хачу вывучаць 3D-графіку». Я кажу: «Я не ведаю 3D, але магу штосьці падказаць, таму што крыху разбіраюся ў кампазіцыі». Ён пачаў на ўроках працаваць у сваёй праграме, якой я і не ведаю, распрацоўваць нейкі 3D-персанаж, робата ці нешта такое. А я яму толькі падказваю з гледзішча кампазіцыі, дзе добра, дзе кепска, дзе што выправіць. Пачалі прыходзіць іншыя вучні, глядзелі, сядалі вакол яго, пачалі займацца гэтай 3D-справай. Ён зрабіў сайт, пачаў свае прадукты выкладваць на ім, удзельнічаць у конкурсах, спаборніцтвах. Праз 2 гады, калі Іван ужо быў у 10-м класе, у нас стварыўся кірунак 3D-графікі — без ніякага настаўніка. Проста далі дзіцяці магчымасць самастойна развівацца і падказвалі яму, наколькі маглі».*

## ⑤ ВЫХАВАННЕ НА КАШТОЎНАСЦЯХ

Найбольш адукаваны чалавек можа стаць найгоршым злчынцам, калі ён не разумее і не падзяляе агульначалавечыя каштоўнасці. Новая ўкраінская школа будзе фармаваць каштоўнасныя стаўленні і меркаванні, якія служаць базай для шчаслівага асабістага жыцця і паспяховага ўзаемадзеяння з грамадствам.

Мы прапануем ужываць паняцці «адукацыя», «адукацыйны працэс» у іх сучасным разуменні, якое ўключае навучанне, выхаванне і развіццё. Выхаваўчы працэс будзе неад'емным складнікам усяго адукацыйнага працэсу, ён будзе арыентавацца на агульначалавечыя каштоўнасці, у прыватнасці, маральна-этычныя (годнасць, сумленнасць, справядлівасць, клопат, павага да жыцця, павага да сябе ды іншых людзей), сацыяльна-палітычныя (свабода, дэмакратыя, культурная разнастайнасць, павага да роднай мовы і культуры, патрыятызм, паважлівае стаўленне да навакольнага асяроддзя, павага да закону, салідарнасць, адказнасць).

Новая школа будзе ўзгадоўваць украінскую ідэнтычнасць.

Новая школа будзе выходзіць адказнасць не толькі за сябе, але і за развіццё і дабрабыт краіны і ўсяго чалавецтва.

---

УСЁ ЖЫЦЦЁ НОВАЙ ШКОЛЫ  
БУДЗЕ АРГАНІЗАВАНА ПАВОДЛЕ  
МАДЭЛІ ПАВАГІ ДА ПРАВОЎ  
ЧАЛАВЕКА, ДЭМАКРАТЫІ,  
ПАДТРЫМКІ ДОБРЫХ ІДЭЯЎ.  
НОВАЯ ШКОЛА БУДЗЕ  
ЎЗГАДОЎВАЦЬ УКРАЇНСКУЮ  
ІДЭНТЫЧНАСЦЬ.

Выхаванне не будзе вынесена ў асобныя «заняткі па маралі». Фармаванне характару магчыма толькі праз скразны досвед. Усё жыццё Новай школы будзе арганізавана паводле мадэлі павягі да правоў чалавека, дэмакратыі, падтрымання добрых ідэяў.

У фармаванні выхаваўчага асяроддзя будзе ўдзельнічаць увесь калектыў школы. Ва ўстановах будзе стварацца атмасфера даверу, прыязнасці і добразычлівасці, узаемадапамогі і ўзаемнай падтрымкі пры ўзнікненні цяжкасцяў у навучанні і штодзённым жыцці.

Ключавым выхаваўчым элементам стане прыклад настаўніка, які пакліканы захапіць дзіця.

У Новай школе будуць вымяраць індывідуальныя схільнасці і здольнасці кожнага дзіцяці для мэтанакіраванага развіцця і прафарыентацыі. У гэтай справе Новая школа будзе шчыльна супрацоўнічаць з пазашкольнымі навучальнымі ўстановамі.

Будуць уведзеныя праграмы прадухілення дыскрымінацыі, гвалту і здзекаў у школе.

Адносіны паміж вучнямі, бацькамі, настаўнікамі, кіраўніцтвам школы ды іншымі ўдзельнікамі адукацыйнага працэсу будуць пабудаваныя на ўзаемнай павазе і дыялогу.

## ⑥ НОВАЯ СТРУКТУРА

---

АГУЛЬНАЯ ПРАЦЯГЛАСЦЬ  
ПОЎНАЙ АГУЛЬНАЙ СЯ-  
РЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ ПА-  
ВЯЛІЧЫЦА ДА 12 ГАДОЎ

Дзіцячы арганізм не ўспрымае больш, чым адведзена прыродай для яго ўзросту. Рэформа прадугледжвае істотную змену структуры сярэдняй школы, каб максімальна ўлічыць фізічныя, псіхалагічныя, разумовыя здольнасці дзіцяці кожнай узроставай групы.

Новы базавы Закон "Аб адукацыі" прадугледжвае тры ўзроўні поўнай агульнай сярэдняй адукацыі:

- *Пачатковая адукацыя (працягласць чатыры гады);*
- *Базавае сярэдняе адукацыя, якая набываецца ў гімназіі (працягласць пяць гадоў);*
- *Профільная сярэдняе адукацыя, якая набываецца ў ліцэі або ўстановах прафесійнай асветы (працягласць тры гады).*

Сумарная працягласць поўнай агульнай сярэдняй адукацыі павялічыцца да 12 гадоў. На тэрыторыі Еўропы 11-гадовая постсавецкая школа засталася ва Украіне, Беларусі і Расіі. Ва ўсіх еўрапейскіх краінах мінімальная працягласць набывання поўнай агульнай сярэдняй адукацыі складае ад 12 да 14 гадоў.

Мы бачым патрэбу збалансавання на ўсіх узроўнях гуманітарнай і прыродазнаўча-матэматычнай адукацыі, зберагчы добрыя традыцыі і забяспечыць высокі ўзровень прыродазнаўча-матэматычнай адукацыі і вывучэння інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій (ІКТ) ва ўсіх школах.

### Пачатковая адукацыя

Навучанне будзе пачынацца, як правіла, з шасці гадоў. Дзеці з асаблівымі патрэбамі змогуць прыходзіць у школу ў іншым узросце. Працягласць знаходжання ў школе для такіх дзяцей можна будзе падоўжыць з дадаткам карэкцыйна-развіццёвага складніку.

Якасць адукацыі, у прыватнасці па замежнай мове, будзе падвышаная ў кожнай пачатковай школе. Навучанне будзе арганізавана паводле адзінага стандарту, без увядзення прадметаў з паглыбленым узроўнем. Гэта дазволіць унікнуць сацыяльнай «сегрэгацыі» і адбору дзяцей у малодшым школьным узросце.

**Першы цыкл** пачатковай адукацыі дапаможа вучню прызвычаіцца да школьнага жыцця. А менавіта:

- *навучальныя заданні і час на іх выкананне будуць улічваць індывідуальныя асаблівасці;*
- *навучальны матэрыял можна будзе інтэграваць у змест роднасных прадметаў або ўводзіць у склад прадметаў у выглядзе модуляў;*
- *аб'ём хатніх заданняў будзе абмежаваны;*
- *навучанне будзе арганізавана праз дзейнасць, гульні і метады як у класе, так і па-за яго межамі;*
- *настаўнік будзе мець свабоду выбару (стварэння) навучальных праграм у рамках стандарту пачатковай адукацыі;*
- *адзнакі не будуць выстаўляцца; найважнейшая задача настаўніка — падтрымліваць у кожнага вучня ўпэўненасць і матывацыю да пазнання.*

---

**ПАЧАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ  
БУДЗЕ ПАДЗЯЛЯЦЦА НА 2  
ЦЫКЛЫ:**

---

**ПЕРШЫ, АДАПТАЦЫЙНА-  
ГУЛЬНЁВЫ (1–2 КЛАСЫ);**

---

**ДРУГІ, АСНОЎНЫ (3–4  
КЛАСЫ).**

**У другім цыкле** пачатковай адукацыі ў вучняў будзе фармавацца пачуццё адказнасці і самастойнасці, у тым ліку:

- у працэсе навучання будуць выкарыстоўвацца метады, якія вучаць рабіць самастойны выбар, звязваць вывучанае з практычным жыццём, улічваюць індывідуальнасць вучня;
- увадзіцца прадметнае навучанне; частка прадметаў будзе ацэньвацца.

Пасля завяршэння пачатковай школы навучальныя дасягненні кожнага вучня павінны адпавядаць стандарту пачатковай школы.

Дзяржаўная выніковая атэстацыя атрымальнікаў пачатковай адукацыі будзе ажыццяўляцца толькі з мэтай маніторынгу якасці адукацыйнай дзейнасці ўстановаў і будзе праводзіцца настаўнікамі школы.

У пачатковай школе (як і ў гімназіі ды ліцэі) не будзе «аднагэдзінных» курсаў або прадметаў. У адным класе не будзе больш за 8 абавязковых прадметаў.

### *Базавая сярэдняя адукацыя*

---

#### **БАЗАВАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ БУДЗЕ ПАДЗЯЛЯЦЦА НА ДВА ЦЫКЛЫ:**

---

#### **ПЕРШЫ, АДАПТАЦЫЙНЫ (5–6 КЛАСЫ);**

---

#### **ДРУГІ, БАЗАВАЕ ПРАДМЕТНАЕ НАВУЧАННЕ (7–9 КЛАСЫ).**

Асабліва ўвага ў адукацыйным працэсе будзе нададзена вывучэнню дзяржаўнай мовы.

На гэтым узроўні будзе закладвацца база свядомага самавызначэння вучня як асобы, чальца сям'і, нацыі і грамадства, здольнасць талерантна і з разуменнем ставіцца да разнастайнасці свету і людзей.

**Першы цыкл** будзе абуджаць і падтрымліваць інтарэс да сфераў ведаў і дзейнасці, прадугледжаных навучальнай праграмай.

**Другі цыкл** базавай сярэдняй адукацыі будзе спрыяць фармаванню вучняў як адказных чальцоў грамадства, здольных самастойна вырашаць праблемы штодзённага жыцця, выбіраць шлях далейшага навучання адпаведна сваім інтарэсам і здольнасцям.

Навучанне будзе пераважна прадметным. Частка часу будзе адведзена на прадметы па выбары. Пасля завяршэння базавай сярэдняй адукацыі вучань будзе ўсведамляць, якія каштоўнасці арыенціры ляжаць у аснове ягоных учынкаў, адчуваць адказнасць за вынікі сваёй дзейнасці.

Вынікі навучання будуць ацэньвацца шляхам дзяржаўнай падсумоўчай атэстацыі ў форме вонкавага незалежнага ацэньвання.



## Профільная сярэдняя адукацыя

У рамках профільнай адукацыі старшакласнік зможа абіраць адзін з двух кірункаў навучання:

- *акадэмічны, з паглыбленым вывучэннем асобных прадметаў з арыентацыяй на працяг навучання ва ўніверсітэце;*
- *прафесійны, які разам з атрыманнем поўнай агульнай сярэдняй адукацыі забяспечвае атрыманне першай прафесіі (не абмяжоўвае магчымасці працягу адукацыі).*

Атрыманне профільнай сярэдняй адукацыі ў акадэмічным кірунку будзе ажыццяўляцца ў акадэмічных ліцэях — як правіла, асобных навучальных установах.

Будзе створана асобная сетка акадэмічных ліцэяў на ўзор сеткі прафесійных ліцэяў, г.зн. трэцяя ступень школы будзе адасобленая ад другой ступені.

У акадэмічных ліцэях першы год навучання будзе пераходным. На гэтым этапе вучань яшчэ зможа змяніць профіль навучання. Вучні змогуць выбіраць не толькі прадметы, але і ўзроўні іх складанасці.

Выпускнікі акадэмічных ліцэяў будуць праходзіць дзяржаўную падсумоўчую атэстацыю ў форме вонкавага незалежнага ацэньвання.

Профільную сярэднюю адукацыю ў прафесійным кірунку будуць атрымліваць у прафесійных ліцэях і профільных каледжах.

Выпускнікі прафесійных ліцэяў і каледжаў будуць праходзіць дзяржаўную падсумоўчую атэстацыю ў форме вонкавага незалежнага ацэньвання. Пры паспяховым праходжанні ДПА ў форме ВНА выпускнікі прафесійных ліцэяў і каледжаў змогуць паступаць у ВНУ, а выпускнікі каледжаў змогуць вучыцца ў ВНУ паводле скарачанай праграмы.

Маладыя людзі, якія скончылі профільную школу, будуць разумець сваю будучую ролю ў сям'і, прафесійнай дзейнасці, грамадстве.

---

**У РАМКАХ ПРОФІЛЬНАЙ  
АДУКАЦЫІ ВУЧАНЬ ЗМОЖА  
АБІРАЦЬ АДЗІН З ДВУХ  
КІРУНКАЎ НАВУЧАННЯ:  
АКАДЭМІЧНЫ І ПРАФЕСІЙНЫ**

## СТРУКТУРА НОВАЙ ШКОЛЫ

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21  
 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

УЗРОВЕНЬ 0 ДАШКОЛЬНАЯ АСВЕТА		УЗРОВЕНЬ 1 ПАЧАТКОВАЯ АДУКАЦЫЯ		УЗРОВЕНЬ 2 БАЗАВАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ		УЗРОВЕНЬ 3 ПРОФІЛЬНАЯ СЯРЭДНЯЯ АДУКАЦЫЯ	
1 ЦЫКЛ	2 ЦЫКЛ	1 ЦЫКЛ	2 ЦЫКЛ	1 ЦЫКЛ	2 ЦЫКЛ	1 ЦЫКЛ	2 ЦЫКЛ

АКАДЭМІЧНЫ  
ЛІЦЭЙ

ПРАФЕСІЙНЫ ЛІЦ

ПРАФЕСІЙНЫ  
КАЛЕДЖ, ТЭХНІКУМ

НВК «ДАШКОЛЬНАЯ УСТАНОВА АДУКАЦЫІ –  
ПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА»

НВК «ПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА – ГІМНАЗІЯ»

НВК «ГІМНАЗІЯ – ЛІЦЭЙ»

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21  
 | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

## 7 АЎТАНОМІЯ ШКОЛЫ І ЯКАСЦЬ АДУКАЦЫІ

Свабоднага чалавека можа сфармаваць толькі свабодная асоба. Цяперашняя школа скаваная кайданамі бюракратыі і празмернага кантролю. Новая школа будзе мець шырокую аўтаномію.

Ва ўмовах дэцэнтралізацыі на цэнтральным узроўні кіравання будуць вызначацца стандарты адукацыі і забеспячэнне маніторынгу якасці адукацыі. За выкананне гэтых стандартаў будзе адказваць асобны цэнтральны орган выканаўчай улады для забеспячэння якасці адукацыі з далучэннем грамадскасці. Аднак непасрэднае кіраванне школамі будзе ажыццяўляцца на мясцовым узроўні.

Узрасце ўплыву мясцовых супольнасцяў на фармаванне лакальнай адукацыйнай палітыкі з улікам мясцовых культурных асаблівасцяў і асаблівасцяў рынку працы, на аснове дзяржаўнай адукацыйнай палітыкі.

---

*«Дзяржава гарантуе акадэмічную, арганізацыйную, кадравую і фінансавую аўтаномію навучальных устаноў».*

*Праект новага базавага Закона Украіны «Аб адукацыі», Арт. 23*

Адміністрацыйныя і навучальна-метадычныя паўнамоцтвы будуць дэлегавацца на ўзровень навучальнай установы. Аўтаномія мае на ўвазе, што школы змогуць самастойна фармаваць адукацыйныя праграмы, складаць навучальныя планы і праграмы вучэбных прадметаў адпаведна стандартам сярэдняй адукацыі, выбіраць падручнікі, метадыкі навучання і выхавання, развіваць навучальна-матэрыяльную базу.

### ФОКУС-ГРУПА → НАСТАЎНІКІ:

#### ПРАВА ВЫБАРУ

*«У мяне ў першую чаргу сучасная ўкраінская школа асацыюецца з правам выбару — як дзіцяці, так і настаўніка. Бо гэтага права выбару сёння няма ні ў кога. Мы заціснутыя ў строгай праграме, ва ўрочнай сістэме, у колькасці гадзін. Не выканаць праграму — злачыства!»*

Аўтаномія мае на ўвазе і высокі ўзровень адказнасці навучальнай установы. Заснавальнікі школы будуць кантраляваць адукацыйную і фінансава-гаспадарчую дзейнасць навучальнай установы, прызначаць на ўмовах кантракту кіраўніка школы.

---

АДМІНІСТРАЦЫЙНЫЯ І НАВУЧАЛЬНА-МЕТАДЫЧНЫЯ ПАЎНАМОЦТВЫ БУДУЦЬ ДЭЛЕГАВАЦЦА НА ЎЗРОВЕНЬ УСТАНОВЫ АДУКАЦЫІ. ШКОЛЫ ЗМОГУЦЬ САМАСТОЙНА ФАРМАВАЦЬ АДУКАЦЫЙНЫЯ ПРАГРАМЫ, СКЛАДАЦЬ НАВУЧАЛЬНЫЯ ПЛАНЫ І ПРАГРАМЫ НАВУЧАЛЬНЫХ ПРАДМЕТАЎ АДПАВЕДНА СТАНДАРТАМ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ, ВЫБІРАЦЬ ПАДРУЧНІКІ, МЕТОДЫКІ НАВУЧАННЯ І ВЫХАВАННЯ, РАЗВІВАЦЬ НАВУЧАЛЬНА-МАТЭРЫЯЛЬНУЮ БАЗУ

**ІНФАРМАЦЫЙНА-КАМУНІКАЦЫЙНЫЯ ТЭХНАЛОГІ ДАЗВОЛЯЦЬ ЗРАБІЦЬ ПРАЦЭСЫ КІРАВАННЯ МАКСІМАЛЬНА ПРАЗРЫСТЫМІ**

Кіраўнік будзе абірацца на конкурсных прынцыпах тэрмінам да пяці гадоў і зможа займаць пасаду не больш за два тэрміны запар.

Калегіяльным органам кіравання школай у Новай школе ёсць Педагагічная рада. Паўнамоцтвы, парадак фармавання і рэгламент работы Педагагічнай рады вызначаюцца ўстаноўчымі дакументамі ўстановы адукацыі.

У кіраванні школай будзе ўдзельнічаць грамадскае самакіраванне супрацоўнікаў установы, вучняў і іхных бацькоў. Калегіяльным органам бацькоўскага самакіравання ўстановы адукацыі ў Новай школе ёсць Бацькоўская рада.

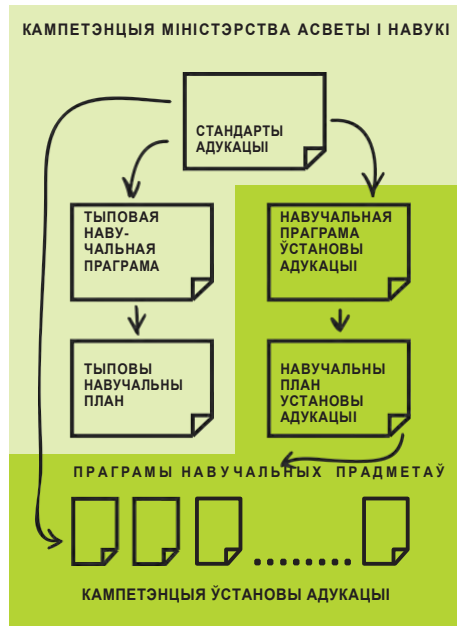
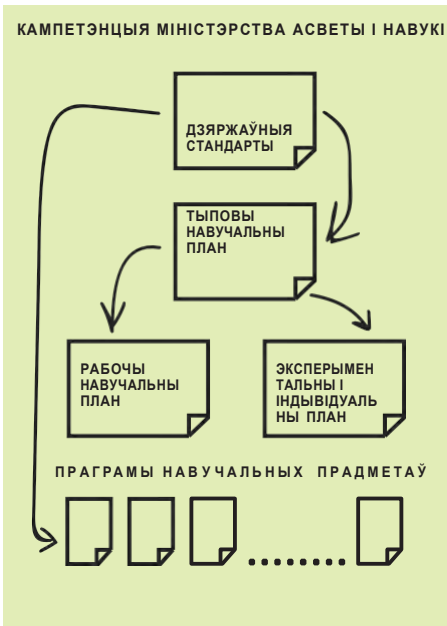
Назіральная рада школы будзе ажыццяўляць грамадскі нагляд, у прыватнасці, зможа ўдзельнічаць у вызначэнні стратэгіі развіцця ўстановы адукацыі, аналізаваць дзейнасць ўстановы адукацыі ды яе службовых асобаў, кантраляваць выкананне каштарысу і/або бюджэту ўстановы адукацыі, спрыяць прыцягненню дадатковых крыніц фінансавання.

Разам з увядзеннем аўтаноміі будзе ўзмоцненая адказнасць школы перад грамадствам за якасць адукацыі. Пры гэтым татальны дзяржаўны кантроль у выглядзе інспектавання заменіць грамадска-дзяржаўная сістэма забеспячэння якасці.

**АЎТАНОМІЯ Ў ВЫЗНАЧЭННІ ЗМЕСТУ АДУКАЦЫІ**

Цяпер

Пасля рэформы



## 8 СПРАВЯДЛІВАЕ ФІНАНСАВАННЕ І РОЎНЫ ДОСТУП

Вядучыя краіны разглядаюць сферу адукацыі як прыярытэтны кірунак інвестыцый, які вяртаецца новымі тэхналогіямі, ведамі і прыбыткамі ад інавацыйнай дзейнасці. У Новай школе публічныя фінансы будуць размяркоўвацца празрыста. Дзяржава і грамадства ўбачаць, як выдаткоўваюцца сродкі, і будуць адсочваць вынік адукацыйных інвестыцый.

Ва ўмовах дэцэнтралізацыі адукацыйная субвенцыя з дзяржаўнага ўзроўню будзе пакрываць перш за ўсё выдаткі на забеспячэнне педагагічнага складніку навучальнага працэсу (заработная плата работнікаў устаноў адукацыі, падручнікі, падвышэнне кваліфікацыі настаўнікаў і г.д.).

Дзяржаўныя органы ўлады і тэрытарыяльныя грамады будуць абавязаныя забяспечыць неабходныя ўмовы навучання і выхавання дзяцей малодшага школьнага ўзросту ў месцы жыхарства, у тым ліку ў вёсках.

---

***«Дзяржава забяспечвае асігнаванні на адукацыю ў памеры, не меншым за 7 працэнтаў валавага ўнутранага прадукту, за кошт сродкаў дзяржаўнага, мясцовых бюджэтаў і іншых крыніц фінансавання, не забароненых заканадаўствам».***

Адукацыйная субвенцыя будзе разлічвацца па справядлівай формуле, каб выраўноўваць магчымасці доступу да якаснай адукацыі ў розных рэгіёнах і населеных пунктах.

Рацыянальнае выкарыстанне фінансавых рэсурсаў на забеспячэнне стандартаў адукацыі дасць магчымасць падвысіць настаўнікам заработную плату.

Будуць створаныя новыя магчымасці для пашырэння дзяржаўна-грамадскага партнёрства ў сферы адукацыі праз новыя падыходы для суфінансавання і кіравання навучальнымі ўстановамі.

Будзе ўведзены прынцып «грошы ідуць за дзіцём», у прыватнасці для падтрымкі дзяцей з асаблівымі патрэбамі, якія могуць атрымаваць адукацыю інклюзіўна нароўні з іншымі дзецьмі ў прыстасаваных для гэтага школах.

Праект Закону «Аб адукацыі» ўводзіць раўнапраўе доступу да бюджэтнага фінансавання навучальных устаноў усіх формаў уласнасці.

---

У НОВАЙ ШКОЛЕ  
ФІНАНСЫ БУДУЦЬ  
РАЗМЯРКОЎВАЦА  
ПРАЗРЫСТА. БУДЗЕ  
ЎВЕДЗЕНЫ ПРЫНЦЫП  
«ГРОШЫ ІДУЦЬ ЗА  
ВУЧНЕМ», У ПРЫВАТНАСЦІ,  
ДЗЕЛЯ ЗАБЕСПЯЧЭННЯ  
СВАБОДЫ ВЫБАРУ Ў  
АДУКАЦЫІ

*Праект новага  
базовага Закону  
Украіны “Аб  
адукацыі”,  
Арт. 78*

Законапраектам прадугледжана поўная празрыстасць фінансавання устаноў адукацыі. У прыватнасці, установы адукацыі будуць абавязаныя абнародаваць усе сродкі, якія паступаюць з бюджэту і з іншых крыніц.

Будзе забяспечаны прынцып свабоды выбару ў адукацыі. Калі бацькі пажадаюць аддаць дзіця ў прыватную ўстанову адпаведна ўласным светапоглядным і рэлігійным перакананням, дзяржава накіруе туды сродкі, вылучаныя на навучанне гэтага дзіцяці.

*Пракаол 1 да  
Канвенцыі пра абарону  
правоў чалавека  
і асноўных свабод, Арт. 2*

---

*«Нікому не можа быць адмоўлена ў праве на адукацыю. Дзяржава пры выкананні любых функцыяў, якія яна на сябе ўзяла ў галіне адукацыі і навучання, павяжае права бацькоў забяспечваць такую адукацыю і навучанне адпаведна іхным рэлігійным і філасофскім перакананням».*

Новы базавы Закон "Аб адукацыі" ўпершыню ўводзіць на заканадаўчым узроўні разнастайнасць формаў набыцця адукацыі. Законапраект прадугледжвае дыстанцыйную, сеткавую, змешаную формы набыцця адукацыі ў інстытутах, экстэрнатную і сямейную (хатнюю) формы індывідуальнай адукацыі, педагогічны патранат з належным прызнаннем вынікаў такога навучання.

У рэгіёнах будуць дзейнічаць апорныя школы базавага ўзроўню. Кожная апорная школа будзе добра абсталяваная і ўмацаваная высокакваліфікаванымі кадрамі. Апорныя школы будуць служыць тэставай пляцоўкай інавацыяў у акрузе. Павелічэнне сеткі апорных школаў дазволіць атрымліваць сапраўды якасную адукацыю дзецям з сельскай мясцовасці на ўзроўні базавай і старэйшай профільнай школы.

## РЭФОРМА НА ДЗЕСЯЦІГОДДЗІ

---

**ГЭТА ДОЎГАТЭРМІНОВАЯ  
РЭФОРМА, ЯКАЯ  
ПАЧЫНАЕЦЦА ўжо ЗАРАЗ.  
АЛЕ СЁННЯШНЯЯ  
ШКОЛЬНІКІ ТАКСАМА  
ПАВІННЫ АДЧУЦЬ ЗМЭНЫ І  
АТРЫМАЦЬ ЛЕПШУЮ  
ЯКАСЦЬ АДУКАЦЫІ**

Будаўніцтва Новай украінскай школы — гэта доўгатэрміновая рэформа, якая пачынаецца ўжо зараз. План укаранення прадугледжвае пераёмнасць дзеянняў і адпаведнае рэсурсавае забеспячэнне на кожным этапе, а таксама ўлічвае агульны кантэкст грамадскіх зменаў.

Сённяшнія школьнікі таксама павінны адчуць змены і атрымаць лепшую якасць адукацыі. Менавіта таму ўжо ў пачатку 2016/2017 н.г. будуць абноўленыя праграмы пачатковай школы. Паралельна са структурнымі зменамі будуць удасканальвацца метадыкі выкладання ў дзейнай школе, падвысіцца кваліфікацыя настаўнікаў, педагогічная адукацыя пераарыентуецца на кампетэнтнасны падыход у навучанні, педагогіку партнёрства, індывідуальны падыход.

## Першая фаза (2016–2018 гг.)

---

- *Перагляд навучальных планаў і праграмаў з мэтай разгрузкі і ўкаранення кампетэнтнаснага і антыдыскрымінацыйнага падыходу ў пачатковай школе.*
- *Пілотны этап стварэння апорных школ базавага ўзроўню ў сельскай мясцовасці. Павінны быць створаныя 100–150 школ і адпрацавана ўзаемадзеянне з мясцовымі грамадамі і пачатковымі школамі.*
- *Прыняцце новага Закону Украіны "Аб адукацыі".*
- *Распрацоўка плана дзеянняў для ўкаранення Новай украінскай школы.*
- *Распрацоўка і зацвярджэнне стандартаў пачатковай адукацыі на кампетэнтнаснай аснове.*
- *Падвышэнне кваліфікацыі настаўнікаў пачатковай школы.*
- *Школа стварэння падручнікаў новага пакалення. Навучанне аўтараў. Падрыхтоўка экспертаў.*
- *Фармаванне нацыянальнай электроннай платформы электронных курсаў і падручнікаў:*
  - *стварэнне электронных падручнікаў;*
  - *распрацоўка курсаў дыстанцыйнага навучання паводле праграмаў прадметаў старэйшай школы;*
  - *распрацоўка сістэмы дыстанцыйнага навучання для падвышэння кваліфікацыі настаўнікаў.*
- *Дэбюракрытызацыя школы. Спрашчэнне дакументаабарачэння. Прызнанне электронных формаў дакументаў.*
- *Распрацоўка новага Закону «Аб агульнай сярэдняй адукацыі».*
- *Стварэнне сістэмы адукацыйнай статыстыкі і адукацыйнай аналітыкі.*
- *Удзел у міжнародным даследаванні якасці сярэдняй адукацыі PISA-2018.*
- *Пачатак фармавання сістэмы забеспячэння якасці адукацыі на замену сістэме кантролю (інспектавання) адукацыі.*
- *Забеспячэнне разнастайнасці формаў набыцця пачатковай адукацыі.*
- *Пачатак працы пачатковай школы паводле новых адукацыйных стандартаў на кампетэнтнаснай аснове (прадугледжана праектам Закону Украіны "Аб адукацыі") — 2018 год.*

## Другая фаза (2019–2022 гг.)

---

- Распрацоўка і зацвярджэнне стандартаў базавай сярэдняй адукацыі на кампетэнтнаснай аснове — 2019 год.
- Фармаванне новай сістэмы падвышэння кваліфікацыі настаўнікаў і кіраўнікоў навучальных устаноў.
- Інвентарызацыя сеткі школ і ўстаноў прафесійнай адукацыі для праектавання сеткі ўстаноў III узроўню (профільнай школы).
- Забеспячэнне якаснага вывучэння замежных моваў у старэйшай школе адпаведна Стратэгіі ўстойлівага развіцця «Украіна-2020».
- Фармаванне сеткі апорных школ базавага ўзроўню.
- Стварэнне прафесійных стандартаў педагагічнай дзейнасці ў пачатковай і сярэдняй школах.
- Стварэнне сеткі ўстаноў незалежнай сертыфікацыі настаўнікаў.
- Стварэнне рэгіянальных органаў забеспячэння якасці адукацыі.
- Фармаванне сістэм унутранага забеспячэння якасці адукацыі ў школах — 2022 год.
- Стварэнне сістэмы незалежнай ацэнкі вынікаў навучання за курс базавай школы.
- Пачатак працы базавай школы паводле новых адукацыйных стандартаў на кампетэнтнаснай аснове (прадугледжана праектам Закону Украіны "Аб адукацыі") — 2022 год.

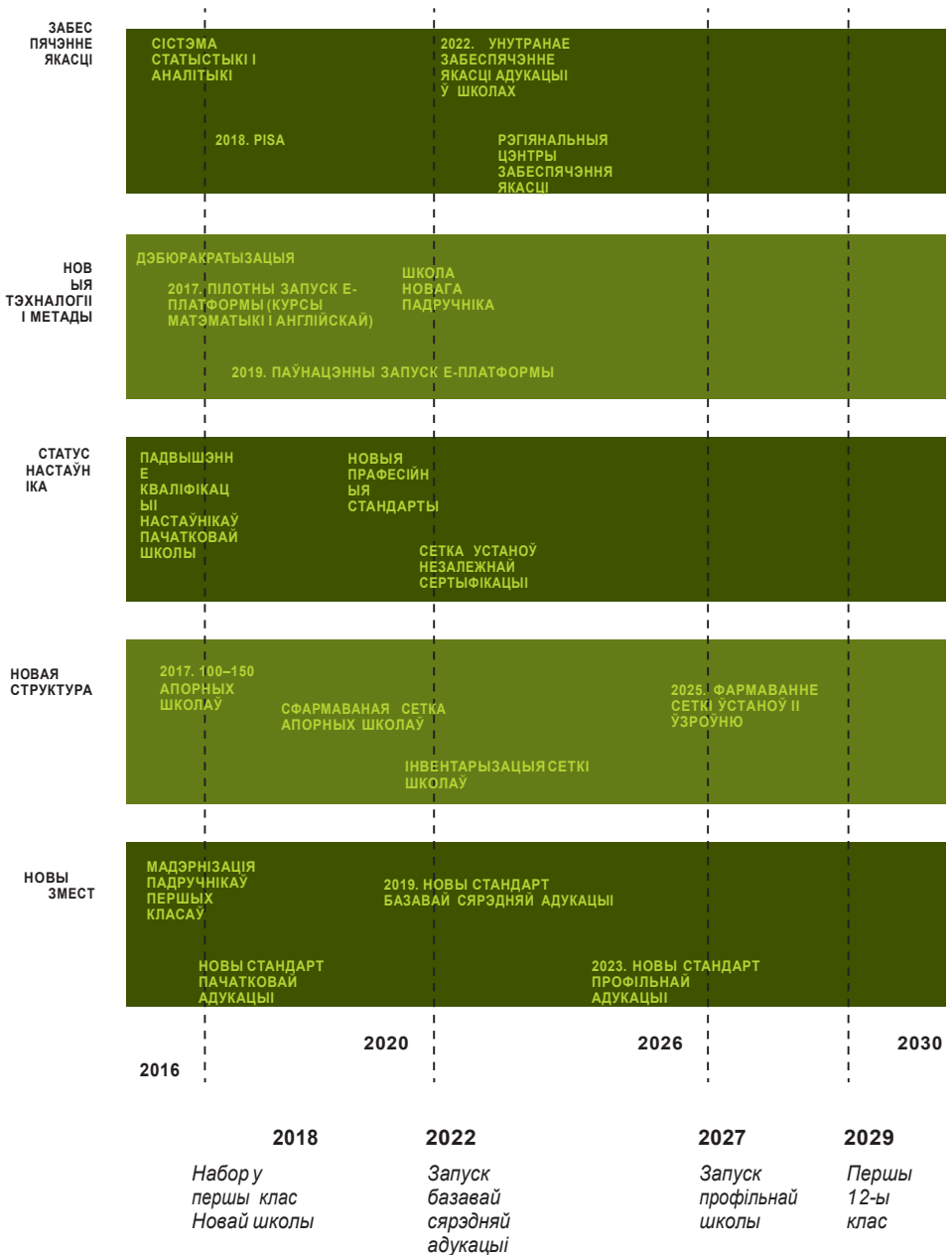
## Трэцяя фаза (2023–2029 гг.)

---

- Распрацоўка і зацвярджэнне стандартаў профільнай сярэдняй адукацыі на кампетэнтнаснай аснове — 2023 год.
- Фармаванне сеткі ўстаноў III узроўню (профільнай школы) — не пазней за 2025 год.
- Стварэнне сістэмы незалежнай ацэнкі прафесійных кваліфікацый выпускнікоў прафесійнага профілю старэйшай школы.
- Пачатак работы профільнай школы паводле новых адукацыйных стандартаў на кампетэнтнаснай аснове (прадугледжана праектам Закону Украіны "Аб адукацыі") – не пазней за 2027 г. На гэтай аснове стварэнне перадумоваў для скарачэння працягласці (нагрузкі) бакалаўрскіх праграм вышэйшай адукацыі ў сярэднім на 45 крэдытаў.
- Першы дванаццаты клас Новай школы — не пазней за 2029 год.



## ГРАФІК ПРАВЯДЗЕННЯ РЭФОРМЫ



## ЯК ДАЛУЧЫЦЦА

Запрашаем да дыскусіі аб  
рэформе сярэдняй школы.

Свае думкі наконт «Канцэптואльных  
прынцыпаў рэформы сярэдняй школы»  
дасылайце на адрас

[novashkola@mon.gov.ua](mailto:novashkola@mon.gov.ua).

У тэме ліста пазначце  
«Абмеркаванне Канцэпцыі».

У лісце абавязкова пазначайце назву  
раздзела, абзац і нумар старонкі,  
якія тычацца вашай думкі.

---

ГРУПА  
ЎКЛАДАЛЬНІКАЎ

*(у алфавітным парадку)*

ГРЫНЕВІЧ ЛІЛІЯ  
ЕЛЬКІН АЛЯКСАНДР  
КАЛАШНІКАВА СВЯТ  
ЛАНА

КАБЕРНІК ІВАННА  
КАЎТУНЕЦ УЛАДЗІМІР  
МАКАРАНКА АКСАНА  
МАЛАХАВА АЛЕНА  
НАНАЕВА ТАЦЯНА  
УСАЦЕНКА ГАЛІНА  
ХАБЗЕЙ ПАЎЛО  
ШЫЯН РАМАН

*Агульная рэдакцыя*

ГРЫШЧАНКА МІХАЙЛА

*Пераклад на беларускую*  
ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ ШКОЛЫ

---